

עלון מספר 78 – דצמבר 2020

תוכן העניינים

6. עדכוני אינטרנט: התערוכות שלנו	1. בעקבות כנס Shelters for Israel
7. סיכום פעילות שנתית	2. עדכון מידע - חלל תש"ח
8. לימודים בהונגריה	3. עדכון בנושא פיצויים לניצולי שואה
9. הודעות שוטפות	4. עדכון בנושא יהושע הלוי - פּנצ'ו
10. משלנו: שחורי אילן, בנו של יעקב ז"ל	5. זכויות אחים ויתומים שכולים

1. בעקבות כנס Shelters for Israel

א. דברים שנשא בטקס יו"ר הארגון, זאב מילבאואר

Dear All,

My name is Ze'ev Milbauer. I was born in Zakarpattia, in Mukachevo. I have immigrated to Israel in 1972. To the best of my understanding, many attendees of today's gathering are from Zakarpattia or have roots in the region.

For three years now, I have been serving as the Chairman of the Association of Zakarpattia Jews in Israel, an organization founded by Holocaust survivors immediately after the establishment of the State of Israel. The association's aim is to unify our communities; remember and honor the memory of Holocaust victims; support Holocaust survivors; and preserve and pass on the heritage of the Zakarpattia Jews to future generations. This heritage is informed by an understanding that we remain responsible for each other; that we extend a helping hand to those in need; and that we pledge to support the State of Israel, a state founded in the wake of the Holocaust.

Those gathered here today, children and grandchildren of the founders of the Shelter for Israel are continuing the good work of your parents and grandparents who made a commitment to strongly support the newly established State of Israel and its residents, many of them Holocaust survivors. The State of Israel today is different from the state your parents pledged to support. At the time, Israel was a small and poor country, one that was barely able to guarantee the basic needs of its citizens. It was a country that had tried hard to accommodate wave after wave of immigrants, while also fighting with enemies who wished the state's destruction .

Your parents made sure that Israel becomes the strong and prosperous state it is today. Growth, however, is often accompanied by social problems as well as market-driven realities that leave many residents poor. As some flourish, other have a hard time to maintain a dignified existence in the face of bureaucratic hurdles and complicated procedures that

make it hard to obtain welfare services. We can all agree on one thing: no one in the modern State of Israel should be left behind. Your continuous support and generous contributions will ensure that no one in Israel will be left behind.

I am honored to have the opportunity to express my respect and appreciation for the good works the Shelter for Israel and its members have been carrying out for many years. The help we receive from you is truly invaluable.

I want to take this opportunity to thank Meira Gabay and Kati Weinberger and her husband Tibor for introducing me to you and making me aware of the organization's activities on behalf of Israel.

May you enjoy great health and success in all your activities.

Warmly,

Ze'ev Milbauer,

ב. דבריה של רוזי סילברסטון: "תארי לעצמך את ההפתעה שלי כשקיבלתי שיחה בשבוע שעבר מיוסף קליינמן. הוא קרא את המאמר בעלון ורצה לספר לי על הקשר שלו לסבא (איגנץ יוזיפוביץ) הוא זכר את סבא כצדיק שמתייחס לאנשים עניים, כמו למשפחתו של יוסף, גם כשאינן להם כסף. הוא נזכר בבית סבי וסבתי, שם היה לסבי המשרד שלו והוא נזכר בסבי בשיחות שקיים מהבית. בשנת 1939, כשהוא היה בן 9 הוא נפל מסולם בלילה. הוא נפל על סלע ופתח את מצחו קשות. הוא דימם ואימו כרכה את ראשו במגבת והלכה לסבא, אבל סבא לא היה בבית. ואז הוא ראה חיילים פולנים בורחים (הם ברחו מההשתלטות הגרמנית על פולין). הוא זכר שסבא ומשפחתו הועברו לפולין (1941), וחזרו כעבור שנה. זהו סיפור שאנו מכירים היטב, מכיוון שהם היו מוגנים על ידי רופא פולני באותה שנה, עד שלבסוף הצליחו להבריח את עצמם הביתה. בשנת 1944 נשלחו כל יהודי סייילש לגטו ואז הם גורשו למחנות. שלוש רכבות התמלאו באזרחים היהודים והוסעו לאושוויץ. יוסף ואחיו היו ברכבת אחת, אך לא ראו את סבא. הם מעולם לא ראו את הוריהם ומשפחתם שוב. לאחר השחרור, יוסף ואחיו נסעו לאיטליה והגיעו לארץ ישראל בשנת 1947 לאחר מסע מפרך. הם לחמו במלחמת העצמאות ויצרו חיים במדינת ישראל החדשה. בשנת 1960 ביקר יוסף ב"יד ושם". הוא שאל מדוע אין תיעוד אודות הילדים הניצולים ואמרו לו שהנושא לא מוכר. הוא הודיע כי הוא אחד מאותם ניצולים, לאחר שהיה בן 14 בעת הגעתו. זו הייתה תחילת המחקר של אותם ילדים ששרדו. הוא היה אחד העדים נגד אדולף אייכמן בשנת 1961. יום אחד, שנים רבות אחר כך, הוא ואחיו היו בירושלים, כשראו מישהו שנראה להפליא כמו סבא שלי. הם ניגשו אליו, ובוודאי שזה היה הוא. אחרי המפגש שלהם, יוסף לקח זר פרחים לסבי כדי להודות לו על שדאג למשפחתו בארץ בה נולדו. סבא השיב שעליו להודות לאלוהים מכיוון שהוא הרשה לסבא לשרוד את הגירוש לפולין ואת זוועות אושוויץ."

2. השלמת מידע – חלל תש"ח: גולדשטיין שמאי

מאז השנה שעברה אנו מתעדים את חללי מלחמת השחרור, יוצאי קרפטורוס ומכבדים את זכרם בטקס. במקביל – נאסף מידע על קורותיהם. הכתבה הבאה היא במסגרת אותו מיזם של הנצחה.

הכל התחיל מן התמונה הזאת שמצאתי באינטרנט ומתחתיה הכיתוב ginegar.net. בחיפוש באתר הקיבוץ ראיתי ששמו של שמאי מוזכר בטקס יום הזיכרון המקומי. לא ידעתי מה הקשר של החלל, שבאתר "יזכור" רשום כתושב ירושלים, כנלחם בעיר וכקבור בהר הרצל. יום קודם, בביקור אצל חברה, סיפרתי על ההנצחה שאני מתעדת ושיש חללים שהגיעו מקיבוצים. חברתי, לתומה, שאלה, אם יש מישהו מגניגר והשבתי שאין. למחרת, תוך כדי עיון חוזר בתמונות החללים, גיליתי את הרישום, הקושר את שמאי לגניגר. פניתי לחברה משותפת, הגרה

בגניגר, וביקשתי שתקשר אותי עם ארכיון הקיבוץ. היא חזרה אלי עם מידע מפתיע ומרגש: תוכלי לדבר עם אחותו של שמאי ועם אחייניתו, שתיהן מתגוררות בגניגר...

כך נוצר הקשר עם: לאה (לילי) מעוז, אחותו של שמאי; מיקי גולדשטיין – אחיו של שמאי (החי בברזיל שנים רבות) ועם איילה ליקבר, האחיינית ובתה של לאה.

נקדים ונאמר: 66 שנים לא ידעה המשפחה מה עלה בגורלו של שמאי במהלך הקרב בו נפל; יותר מכך: כשהועבר לקבורת קבע בהר הרצל באוגוסט 1950 הייתה המשפחה משוכנעת שקברו ריק...

אך כדי להגיע אל השאלות והתשובות – בואו נתחיל מהכפר קיבישאד (כיום kam'yan'ske), מחוז אירשאבה. זליג גולדשטיין, האבא, שהיה חייט, הביא לעולם 4 ילדים, וכשהם בגרו – נפטרה אשתו

מדלקת ריאות. זליג נישא להינדה, ויחד הם הביאו לעולם 8 ילדים: שמואל/סם, שרה/שרי (1923), טרזה/טרי (1925), שמאי (1927), לאה (1929), מיכאל/מיקי (1931), אלעזר ומרדכי. שני האחרונים,

הצעירים, נרצחו בשואה. הילדים למדו בבית ספר צ'כי ושההונגרים נכנסו – בבית ספר הונגרי בברגסס. הבנות שרה וטרי למדו בבודפשט עריכת דין, ושרה הגיעה לביקור בבית לקראת פסח 1944.

זה היה מזלה של לאה: תחילה הן נלקחו לגטו ברגסס ומשם לאושוויץ. שרה, הבוגרת מלאה ב-6 שנים שמרה ותמכה באחותה בת ה-15. הן ניצלו, כמו גם טרי.

גם מיקי, שהיה בן 12.5 בלבד, הצליח להינצל.

אחרי המלחמה חזרו שמואל, שרה, לאה ומיקי לקיבישאד. הם הבינו שאין מה להישאר. שמואל החליט להגר לארה"ב. כשהבינו שהרוסים עומדים להיכנס לקרפטורוס – בחרו שלושת האחים לברוח

יום לפני כניסתם. לאה עוד זוכרת איך רצה אחר הרכבת שהחלה לנסוע על המסילה... הכיוון היה בודפשט, שם התגוררה טרי, שכבר התארסה עם החבר שלה. באחד הימים, כשלאה הייתה ברכבת

לאחר ביקור אצל טרי, היא שמה לב שברכבת בכיוון ההפוך עומד אחיה, שמאי. הוא סימן לה לרדת. שניהם ירדו בתחנה הראשונה – וחזרו ונפגשו לאחר שנת התופת, בה איבדו חלק ממשפחתם.

בבודפשט פעלו ארגוני סיוע יהודיים. למחרת אותה פגישה נרגשת החלו שמאי, לאה ומיקי את תהליך העלייה ארצה. התהליך ארך כשנה וכלל נדודים דרך ליניץ וגראץ (אוסטריה), הרי האלפים ועד

עיר הנמל באריטליה. ליווה אותם רוב הזמן מאיר זרחי, איש גניגר, ששרת בבריגדה באיטליה והיה להם כאבא. בשנים 1945-46 עשה מאיר בשליחות תנועתו באיטליה כמרכז צעירי שארית הפליטה המאורגנים ב"החלוק" בדרום המדינה. ב-6 לאפריל 1946 הוא נהרג בתאונת דרכים בנסיעתו מן העיר בארי אל קבוצת ההכשרה "גורדוניה", אליה השתייכו שלושת האחים.

יום אחד, ב-6.8.1946 הם קיבלו הודעה להגיע למקום מפגש, עם בגדי ים. אלא שבנקודת המפגש, בוקה דה-מגרה, הם הועלו על סירה רעועה, "עמירם שוחט" שמה, עליה הצטופפו 183 איש. במשך 10 ימים נמשך המסע הימי, כשרק שוקולד של הצבא האמריקאי משמש כמזון, ילד נשמט למים וטבע; על רחצה אין מה לדבר ובגד אחד לגופם. בבוקר ה-16 באוגוסט 1946 הגיעה האונייה לחוף קיסריה, בלי שהתגלתה. שלוש סירות של קיבוץ שדות-ים, ובהן חניכי הקורס הימי של הפלמ"ח, סייעו בהורדת המעפילים, שארכה כשלוש שעות, ובסיומה פוזרו המעפילים למקומות שהוכנו מראש ביישובי הסביבה. שמאי הגיע לבנימינה, לאה – בהליכה לחדרה ומיקי – לזכרון יעקב. כעבור מספר ימים נפגשו השלושה בגניגר. הם שהו בקיבוץ כשנה ואז החליטו לעזוב, כיוון שהיו להם תוכניות להמשיך וללמוד, מה שלא התאפשר בגניגר באותם הימים.

שלושת האחים עברו לשכונת מאה שערים בירושלים. מכיוון שלשמאי היה רקע בחייטות (מאביו), הם החליטו שהוא יהיה המפרנס ויאפשר ללאה לימודי אחות בבית החולים "משגב לדך" ולמיקי – לימודי תורה.

אלא שכעבור זמן קצר ירושלים הפכה לעיר נצורה ושמאי כינס את אָחיו והודיע להם שהוא מתכוון להתגייס. גם מיקי החליט לזייף את גילו (16) ולהתגייס. התוכנית של שמאי הייתה: לאה תחזור לגניגר. לשמאי היה גם מועמד לבעל עבודה: במהלך שהותם באיטליה עסק שמאי עם בחור בשם שמואל בהעברת פליטים יהודיים דרך הרי האלפים. שמואל היה יליד דורוברטובו [Dorobratovo] מחוז אירשאבה]. הוא היה מבוגר מלאה ב-4 שנים, ולמען האמת ראתה אותו בעבר: אחרי המלחמה התכנסו בביתו יהודים, אך אז לא היה כל קשר בין לאה לשמואל, הבחור הנאה והמבוקש. בגניגר גם התגוררו בני דודיו של שמואל. כך יצא שלאה חזרה לגניגר. שמואל נפצע פציעה קשה ביותר בקרב ליד יזרעאל ואושפז בבית החולים בעפולה, כשסכנה של כריתת יד מאיימת עליו. ללאה אמר טרם הניתוח, שאם יישאר כרות יד - הוא לא יתחתן איתה, כי אחרי מה שעברה לא מגיע לה עוד סבל. אך לאה התעקשה שהיא תקבל אותו כמו שהוא. במצב רוח זה חזרה לאה לגניגר ואז הגיעה בשורת האיוב. נציגי הצבא הגיעו למזכירות ויידעו את משה, בן הדוד של שמואל, ששמאי נהרג... הוא נקבר בקבר זמני בגן סאקר ולאחר שנתיים הוזמנה המשפחה לטקס הקבורה בהר הרצל. לאה נישאה לשמואל ונולדו להם 3 ילדים: איילה, שמאי (על שם הדוד) ושייק'ה. מיקי התגייס, כאמור, גם הוא ושרת כקצין חבלה. גם מיקי היה, כנראה, באותו קרב. בהמשך, שרת ביחידה 101 ונפצע תוך כדי שרותו הצבאי ראו את עדותו בהמשך].

וכך, במשך 66 שנים לא ידעה המשפחה מה קרה באותו הקרב בארמון הנציב, ומה היו הנסיבות שגרמו לנפילתו של שמאי. לאה לא יכולה הייתה להתנחם על אובדנו של אחיה, שכן הקשר בין שלושת האחים לבית גולדשטיין היה קשר חזק ומיוחד, לאור החוויות הרבות שחוו במשותף. ואז, לפני כ-6 שנים נפל דבר: בחור בשם דניאל (דני) צלנר, בנו של צבי צלנר, שהיה סגן אלוף ואיש צבא הקבע, החליט לצאת למסע בעקבות אביו, שתעד את קורותיו בצבא והיה רגיש מאוד לגורלם של אלו, שלא הייתה להם משפחה. דני הבין שמהו לא מתועד נכון על קרב ארמון הנציב. הוא

שכר את שירותיו של חוקר, שהייתה לו נגישות לארכיונים צה"ליים. בחוברת שתיעדה את 14 הנופלים בקרב, עלה שמו של שמאי גולדשטיין שוב ושוב. הסתבר, שבקרב נותר פצוע בשטח - ושמאי יצא להגיש לו עזרה. אז נפצע קשה מכדור ואושפז ב"הדסה". מילותיו האחרונות לחבר לנשק היו: "תשמור על לילי" [לאה].

כשדני צלנר יצא לכיוון ארמון הנציב, הוא מצא אנדרטה עם שמות הנופלים. אלא, שהשם השלישי היה תלוש. בבירור עם עיריית ירושלים, מקימת הגלעד, הסתבר שהשם שהיה רשום היה של אדם, שחי בקנדה, וששמו נכתב בטעות על האנדרטה – במקום שמו של שמאי גולדשטיין... דני המשיך לחקור ומצא שלשמאי יש אחות בשם לאה גולדשטיין בגניגר. אלא שלא התחנתה ולא רבים הכירו את השם המקורי בקיבוץ. כשלבסוף פגש דני בלאה היא ביקשה ממנו לעזוב את הנושא, כיוון ששנים כה רבות חלפו מאז נפילתו של שמאי, אנשים רבים ניסו לעזור ולא הצליחו; מבחינת לאה – היה זה פצע פתוח ומכאיב. בסופו של דבר לאה נעתרה לבקשתו. מאז מתנהלים כמה מישורי פעולה:

א. מול משרד הביטחון – בבקשה לתיעוד נכון של נפילתו של שמאי – עדיין לא בוצע

ב. הוספת 'לשם גולדשטיין (שעל המצבה היה רשום גולדשטיין) – בוצע

ג. עדכון האנדרטה עם שמו החסר של שמאי – טרם בוצע. המשפחה נקטה יוזמה וחרטה את שמו על שלט שצורף לאנדרטה, אך שלט זה נתלש. הם תלו שוב את שמו ומה שנותר לביצוע הוא עדכון השם בצורה אחידה, כמו שאר החללים

ד. ב"ב באב תשע"ד נערכה ביוזמתו של דני אזכרה, בה סיפרו לוחמים מהקרב את סיפורו של הקרב ושל נפילתו של שמאי בפני תלמידות וחיילים מ"גבעתי"

ה. עדות ניתנה בכתבה שפורסמה ב"מעריב" ב-8.8.2014

ונקודה מרגשת נוספת: בכל אזכרה שנתית לשמאי גולדשטיין בהר הרצל עולה המשפחה גם לקברה של יעקובוביץ ציפורה (פייגה), ילידת דורוברטובו (הכפר בו נולד שמואל), אשר נפלה בגוש עציון והייתה נצר אחרון למשפחתה!

מימין: שלט ההנצחה בארמון הנציב, כשהשורה השלישית נתלשה, ובה היה שם של אדם שלא נפל בקרב והתגורר בקנדה. זו הייתה השורה, שבה היה אמור שמו של שמאי גולדשטיין להיות מונצח.

משמאל: השלט שנאלצה המשפחה של שמאי להתקין על לוח ההנצחה...

מעל שמו של שמאי גולדשטיין מונצח שמו של שמעון דוידוביץ, יליד אפּשָה, אשר נפל אף הוא באותו הקרב

לאחר 66 שנה: אותר החלל ה-14

בקרב עקוב מדם בשכונת ארמון הנציב בירושלים במלחמת
השהרור נהרגו 14 חיילים • לאחרונה, בזכות תחקיר של דני
צלנר בעקבות פועלו של אביו, נחשף ההרוג - שמאי גולדשטיין

אייל לוי

היום בבוקר ייערך באנדרטה שבטיילת ארמון הנציב בירושלים, טקס אזכרה לנופלים בקרב הקשה שנערך שם במלחמת השהרור, לפני 66 שנים בדיוק. הפעם, לשם שינוי, תהיה נוכחת גם משפחתו של טוראי שמאי גולדשטיין ז"ל, החלל ה-14.

עד לאחרונה היו חקוקים על האנדרטה שמותיהם של 13 הנופלים בקרב. אומנם כולם ידעו שחייל נוסף מצא שם את מותו, אבל אף אחד לא הצליח לאתר את שמו. היה זה דני צלנר שיצא לגלות מי היה אביו, ותוך כדי כך השלים את המשימה החשובה. האב, צבי צלנר, היה מפקד פלוגה בגרוד בית חרוון של חטיבת עציוני. הוא נפטר כשדני היה בן 16. איש צבא שמיעט לחזור הביתה ומיעט לשתף את בני משפחתו בהוויות. לפני שנה וחצי, כשיצא דני למסע להכרת אביו, הוא הגיע לארכיון צה"ל וסקר קרב אחרי קרב עד אשר הגיע לאותו יום קשה בארמון הנציב.

"מטרת הקרב הייתה כיבוש רכס ג'בל מוכבר שבפסגתו יושב ארמון הנציב", צלנר מספר. "אם היה מצליח, הוא היה משנה את פני המערכה. החיילים היו שמים טריז בין הכוחות המצריים שהיו באזור בית ג'אלא, ובין הכוחות הירדניים שהיו באזור העיר העתיקה".

שתי פלוגות היו בגרוד בית חרוון,

דרך הצלבות בין הרישומים שהופיעו בארכיון צה"ל. כך גילה את שמו של שמאי גולדשטיין, ניצול שואה שעלה לארץ ב-'46, השתקע בירושלים ועבר כחייט. אף שהיה מראשוני הגרוד, ושכנע לפני הקרב עוד הופיע ברשימות, בעמוד "זכור" של משרד הביטחון נכתב שנפל בהפגזה בדרום תלפיות.

עם הנתונים החדשים ניגש צלנר למערך איתור נעדרי צה"ל, ואלו שכרו חוקר שהגיע למסקנה דומה. בהמשך יצר דני קשר עם אחיו ואחותו של גולדשטיין ודיווח להם על הממצאים החדשים. "אם אבי היה בחיים, הוא היה עושה אותו דבר: לפתור כמפקד את הדברים שנותרו פתוחים", אומר דני.

היום הוא יהיה נוכח בטקס ובסיוור בעקבות הקרב, שיערוך בית ספר שדה גוש עציון. משרד הביטחון כבר הוסיף את שמו של גולדשטיין לאנדרטה וגם המידע עודכן בעמוד "זכור".

שעליו פיקד מאיר זורע. מפקד הפלוגה הראשונה היה מאיר חפץ, ובה לחם טוראי גולדשטיין המנוח. הפלוגה הייתה אמורה להתקדם רגלית ולכבוש את הצד הדרומי של הרכס. הפלוגה השנייה, בפיקודו של צבי צלנר, התקדמה עם המשוריינים והייתה אמורה להסתער על הצד הצפוני.

פלוגתו של צלנר, בעברו איש קומנדו בצבא הבריטי, עמדה במשימה. אבל בצד הדרומי אירעה תקלה: המ"פ נהרג והכוחות נסוגו. המג"ד זורע ביקש מהכוח של צבי לסגת. המ"פ עוד ניסה להתעקש. הוא הסביר שהשמש עולה וחייליו יהיו חשופים, אבל טענותיו לא עזרו ובקרב נהרגו 14 חיילים מהגרוד, עשרה נפלו בשבי ו-24 נפצעו.

לאחר שקרא את החומרים, עבר דני בין הלוחמים ואסף עדויות חדשות, אבל את שמו של החלל ה-14 לא גילה. נחוש להשלים את המשימה, הוא

3. עדכון בנושא זכויות ניצולי שואה

עו"ד יעל גרטלר מעמותת "אביב" המסייעת במימוש זכויותיהם של ניצולי השואה (וגם בת הדור השני של יוצאי זאקופטיה) ביקשה לחדד את החידוש במימוש הזכויות שפירסמנו בעלון 77 – נובמבר 2020:

החידושים של אוקטובר מבחינת זכויות לניצולי השואה:

1. הכרה ב-29 גטאות חדשים ברומניה ובבולגריה
2. תוספת למקבלי "קרן סיוע" של ועידת התביעות
3. הקרן האוסטרית - עדכון קריטריונים
4. קצבת אלמנות/ים לבני זוגם של מי שקיבל קצבת BEG
5. הגדלת שיעור תגמולי הרשות לזכויות ניצולי השואה
6. קרן סעיף 2- עדכון סכומי הקצבה התלת-חודשית

לגבי הפיצוי החד פעמי שציננתם בעלון (סע' 2):

1. תוספת של 2,400 אירו לזכאים לקרן סיוע Hardship Fund (רלוונטי רק למי שקיבל בעבר פיצוי חד פעמי של קרן סיוע או BEG ולא מקבל כיום שום קצבת בריאות חודשית / תלת חודשית).
2. התשלום יתבצע בשתי פעימות במהלך השנתיים הקרובות
3. וועידת התביעות תשלח טפסים קצרים לזכאים
4. מי שלא יקבל עד 1.12.20 או שינה כתובת – להתקשר טל. 03-5194400
5. על הניצול להיות בחיים בעת הגשת הבקשה או ב- **1.12.2020**
6. המועד האחרון להגשת הבקשה **31.12.2022**

4. עדכון בנושא יהושע הלוי וספינת פנצ'ו

בעקבות פרסום הכתבה על יהושע הלוי (ציטרון) קיבלתי מספר תגובות. א. מירי קלנר, בת המשפחה: "קראתי והתרגשתי. יהושע ז"ל היה אחד האנשים האהובים עלי ביותר. במשפחה כינינו אותו בשם "ציטי".

széleskörű vezetőség

The leadership of the 'ken'

הנהלה המקצועית והתרבותית (1936)

שורה עליונה: ראשון מימין - דוד טודרס, שני - מרדכי ישראל, רביעי - אחיה של יולי פיש, חמישי - ציטי יהושע הלוי
שורה אמצעית: ראשון מימין - קראוס הגזבר, שלישי - טייכמן מפקד הקן, רביעי - ליטו אלישע כ"ץ, חמישי - שכטר וילי
עיינתו, אחותה של אסתר כ"ץ, יושבת למטה משמאל, נספתה בשואה. לאחר המלחמה נשא לאשה את אירן, שהיתה חברתו
של יוז' כ"ץ לפני שעלה לארץ. מימינה - דורה אשת טייכמן המפקד, מימינה - שוורץ אחותה של פירי

מצורף תצלום של
הנהלת בית"ר בברגסס.
יהושע הלוי שני
משמאל בשורה
העליונה.
בדיוק מתחתיו עומד
אלישע כ"ץ, אחיו
הבכור של אביו.
יהושע, אלישע ויוסף
כץ (אביה של מירי) היו
בני דודים וגדלו
בברגסס.

הזמנה לאזכרה ליום השלושים לנפילתו של שמואל קופולוביץ (קופו) במכון ז'בוטינסקי, 21.11.1948 – ועדת עולי "פנצ'ו" [אוניית המעפילים שחוותה 4 שנות נדודים קשים עד שעוליה הגיעו ארצה]

התמונה באדיבות מכון ז'בוטינסקי

5. תעודת "משפחה שכולה": ערוץ 7, 28.10.2020 / קובי פינקלר

שר הביטחון בני גנץ והשר לנושאים חברתיים ואזרחיים במשרד הביטחון מיכאל ביטון, אישרו לראשונה הענקת תעודת "משפחה שכולה" לאחים שכולים ויתומי מערכות ישראל. זאת לאחר עבודת מטה שהתקיימה בחודשים האחרונים במשרד, בשיתוף עם יו"ר ועדת אחים שכולים ב"יד לבנים", פרידה שניידרמן שאחיה נפל במלחמת יום הכיפורים בקרב בחרמון, ונציג יתומי מערכות ישראל אלברט אמסלם שאביו נהרג בעת שירות מילואים בחיל השיריון.

שר הביטחון גנץ אמר עם הענקת התעודות הראשונות: "זהו מעשה סמלי קטן, אך משמעותי מאוד עבורכם ואני גאה שאחרי שנים רבות של מאבק, זכיתי כשר ביטחון לממש את בקשתכם, את זכותכם. מדינת ישראל ומערכת הביטחון חבה לכם חוב נצחי, החברה הישראלית כולה מחבבת אתכם. נמשיך לפעול יחד, בכדי להוקיר ולזכור את יקיריכם".

השר לנושאים אזרחיים וחברתיים במשרד הביטחון מיכאל ביטון, אח שכול בעצמו, אמר: "הענקת תעודת משפחה שכולה לאחים והאחיות השכולים ויתומי מערכות ישראל, מבטאת את החובה המוסרית של כלל החברה הישראלית".

את הטופס לבקשת התעודה ניתן להוריד בקישור הבא:

<file:///C:/Users/user/Downloads/RequestForCertificate.pdf>

אפשר להיכנס לאתר משרד הביטחון – אגף משפחות והנצחה – טפסים – תעודת אלמנה/הורה שכול - הנפקת תעודה למשפחה שכולה - אחים ויתומים

6. התערוכות שלנו: הצייר מושקוביץ פרי (אפרים) F. Moss

פרי (אפרים) מושקוביץ נולד בשנת 1951 לניצולי השואה יוסף וחנה-איטה בעיר חוסט. הוא התחנך בבית הספר העירוני. מגיל צעיר אהב לצייר, וכשהתגלה הכישרון לציור נרשם לחוג ציור לילדים ולנוער. עם סיומו של בית הספר התיכון התקבל ללימודים לאוניברסיטת אוז'גורוד, בפקולטה למתמטיקה. אחרי 3 שנים נאלץ להפסיק את לימודיו בגלל העלייה לישראל.

בשנת 1974, לפני עלייתו ארצה, צייר מושקוביץ ציור קיר מעל מקומו של ארון הקודש בבית הכנסת בחוסט. בית הכנסת וארון הקודש המקורי נפגעו בשריפה בשנת 1969, ובמסגרת שיפוץ במקום הובא לשם ארון קודש מבית כנסת באחד הכפרים באזור.

עם עליתו ארצה המשיך מושקוביץ את לימודי המתמטיקה באוניברסיטה העברית בירושלים, ולצד זאת המשיך לצייר.

בשנת 1979 הציג את תערוכת היחיד הראשונה שלו בארץ ב"היכל האומנות" בתל אביב. לאחר מכן הוא המשיך להציג את ציוריו בגלריות "ברעוז", "ברונו" ואחרות. עם הזמן פתח גלריה משלו ברמת גן.

בעשרים השנים האחרונות עבד כמתכנת במערכות מידע של בנק דיסקונט. בכל השנים הללו הוא לא עזב את אהבת חייו – הציור. הוא ממשיך ללמוד ומתנסה במגוון נושאים וסגנונות, פיסול וגם אנימציה.

סרטון אנימציה שיצר, המוקדש לזכר יהודים יוצאי קרפטורוס שנספו בשואה :

<https://www.youtube.com/watch?v=l5OCVvb-aHA>

7. סיכום פעילות שנתית

אנו בשנת קורונה, כך שחלק גדול מהפעילויות החשובות שלנו לא יכול היה להתממש באופן פיזי (אזכרה שנתית ב"יד ושם", מפגש סוכות ביער "בן שמן", משלחת שלישית לטיול שורשים, מפגשי חברים).

בשנת 2020 קיימנו את כל הפעילויות שלהלן:

א. פרסמנו 12 עלוני מידע, בהם מדור "משלנו", המספר את סיפורם של בני הקהילה

ב. פרסמנו 3 עלונים מיוחדים: שניים על חללי מלחמת השחרור - יוצאי קרפטורוס/זאקרפטיה ועלון מיוחד על ילדיהם של חללים אלו

כל המידע על החללים הללו מעובד בימים אלה לחוברת הנצחה, עשירה במידע, שתעלה בקרוב לאתר האינטרנט שלנו (לשונית גלריה – ספרים)

ג. המשכנו לחלק תעודות הוקרה לניצולי השואה: חולקו קרוב ל-500 תעודות בארץ ובחו"ל (משנת 2017)

ד. אנו מתחזקים את אתר האינטרנט של העמותה, הכולל יותר ויותר מידע [carpati.org.il].

1. הוספנו מדור חדש: "התערוכות שלנו", שבו עלו כבר 3 תערוכות איכותיות ביותר

2. בסוף החודש יעלה ריכוז של כל הכתבות שפורסמו במדור "משלנו" עד כה

3. בסוף החודש יעלו עוד כמה ריכוזי מידע לשימוש החברים (כתיבה של עבודות שורשים, זכויות של ניצולי שואה ואזרחים ותיקים)

ה. קיימנו את האירועים הבאים [הרשימה הינה ע"פ סדר ההתרחשות]:

1. משלוח אגרת לניצולי השואה לציון "יום השואה הבינלאומי" (ינואר)

2. מסיבת פורים בקרית גת, אליה הוזמנו ניצולי השואה בסבסוד העמותה (מרץ)

3. הנחת זרים מטעם הארגון בטקס יום השואה ב"יד ושם" (מאי)

4. קיום טקס אזכרה בזום לחללי מלחמת השחרור יוצאי זאקרפטיה, שחלקם היו נצר אחרון למשפחותיהם. (מאי)
5. טקס אזכרה שנתי לזכר בני המשפחות שלנו, אשר נספו בשואה; הטקס צולם במלואו לערוץ you tube (מאי)
6. העלאת שמות של ניצולי השואה שנפטרו בעבר, ששםם לא הונצח בטקסים לחלונית מיוחדת באתר האינטרנט (מאי)
6. טקס אזכרה שנתי בניו יורק – בזום (מאי)
7. אירוע לכבוד חגי תשרי – בזום (אוקטובר)
8. אירוע לכבוד חנוכה – בזום – מתוכנן (דצמבר)
9. איסוף תרומות לרכישת ציוד ל"נכונית" – רכב להסעת ילדים מוגבלים
10. איסוף תרומות לחברה שעברה ניתוח השתלה בארה"ב
11. עדכון רשימות הקשר של הארגון (ינואר – דצמבר)

8. לימודים בהונגריה

הודעה משגרירות הונגריה: נבקשכם להעביר את הקול הקורא שלהלן לכל מי שיכול למצוא בו עניין בישראל. גם השנה ניתן להגיש מועמדות למלגת "שטיפנדיום הונגריקום"! תלמדו בהונגריה בחינם! תוכלו לבחור בין מסלולי לימוד BA/MA/PhD באוניברסיטאות הטובות ביותר בהונגריה

- המלגה מכסה את שכר הלימוד במלואו
- השתתפות בהוצאות דיור ומחייה וביטוח בריאות מקיף
- מחכים לכם תחומי מחקר ולימוד מובילים
- תוכלו להכיר סביבה תרבותית וחברתית תוססת

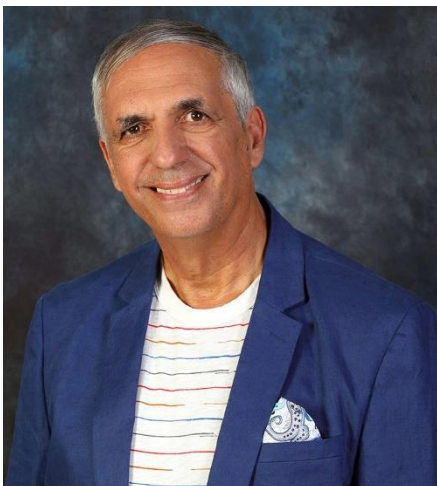
להרשמה ולמידע נוסף: <https://stipendiumhungaricum.hu>

אם אתם חיים בישראל ואתם בעלי אזרחות הונגרית - מגיעה לכם מלגת "דיאספורה" [/https://diasporascholarship.hu](https://diasporascholarship.hu)

לשאלות נוספות אתם מוזמנים ליצור קשר במייל - amuta.hungarit@gmail.com

9. הודעות שוטפות

- א. עדכון דפי הקשר: נודה לכל אחד מכם על עדכון המידע האישי (כתובת, מספר טלפון, כתובת דוא"ל) למתנדבים: יוסי קוטונה 050-9922217 רותי פיקסלר 050-5643299
  - ב. אנו מציינים בכל שנה בטקס האזכרה השנתי ב"יד ושם" את שםם של ניצולי השואה, אשר נפטרו בשנה האחרונה. את המידע מרכזת רותי פיקסלר 050-5643299 ruthfixler@walla.co.il
  - ג. אתר הארגון פתוח לשירותכם: carpati.org.il. אתר הארגון פתח לשונית בשפה האנגלית, ואנו מתחילים למלא אותו בתוכן, כך שהוא יהיה זמין וקריא גם לחברינו שבתפוצות. יש להיכנס ללשונית זו דרך כתובת האתר: <http://carpati.org.il> או דרך <http://www.en.carpati.org.il>
- אנא ידעו את בני המשפחה והחברים המתגוררים בחו"ל על אפשרות זו.

10. משלנו: שחורי אילן, בנו של יעקב (ז"ל)

אילן הוא יליד תל אביב (1954), שחי את כל חייו בעיר. הוא עיתונאי, בעל ותק של כתיבה עיתונאית, על סוגיה השונים, של כ-50 שנה, מאז היותו נער וכתב ב"הארץ שלנו", "מעריב לנוער" "ורדיו עשרה" ב"קול ישראל". באחרונה ציין 40 שנה לכתיבה עיתונאית מקצועית, מאז שהתקבל במאי 1977 לעיתון "הארץ", שם היה חבר מערכת במשך כ-20 שנה. תחילת דרכו ככתב לענייני תל אביב ולאחר מכן, כ-16 שנה, כתב פוליטי. ב-40 שנים אלו, מעבר לתפקידים בכירים שונים שמילא בתחומי העיתונות, התמקד, כ"מפעל חיים", בכתיבה על תולדות העיר תל אביב והתפתחותה ופרסם מאות מאמרים בתחום זה.

אילן פרסם מספר ספרים, העוסקים בתולדות תל-אביב וערים אחרות. בין היתר: "אבנך ונבנית" - סיפור ראשית הבנייה בתל-אביב; סיפורה של חברת האוטובוסים "דן", ראשית העיר הרצליה ועוד. ספרו "חלום שהפך לכרך" - סיפור הולדתה והקמתה של תל-אביב, זכה ב"פרס נפתלי", הפרס הרשמי של עיריית תל-אביב למחקרים במדעי הכלכלה והחברה (1993). אילן פרסם לאורך השנים עשרות רבות של כתבות ומאמרים בתולדות תל-אביב, חלקם בכתבי עת שפיטים [שפיט] הוא שם תואר, שבעזרתו מקובל לציין במוסדות להשכלה גבוהה שמאמר (או ספר) עבר תהליך שיפוט והערכה בידי מומחים, תוקן לפי הצעותיהם ונמצא ראוי לפרסום]. אילן השתתף, כחבר פנל, במספר קונגרסים היסטוריים, הן ב"קונגרס העולמי למדעי היהדות" והן ב"כנס השנתי של האגודה הגיאוגרפית". זאת, פרט להשתתפות בכנסים חד פעמיים, בסדרות של הרצאות ובכינוסים. אילן סיים בהצלחה קורס דו שנתי למורי דרך מטעם משרד התיירות - ועיקר ההדרכה שלו היא בתל אביב.

כמו כן סיים, בהצטיינות, באוניברסיטת תל-אביב, קורס דו שנתי, לאוצרות וניהול מוזיאונים. ב-25 השנים האחרונות אילן מפעיל אתר אינטרנט מיוחד להיסטוריה ולתולדות תל אביב בשם "תל אביב שלי" www.mytelaviv.co.il, ובו הוא מנסה להנגיש לציבור, לסטודנטים ולחוקרים חומרים ראשונים מתולדות תל-אביב, מסמכים, תמונות, ספרים, מחקרים ומאמרים. אילן מרצה ומורה דרך מוסמך מטעם משרד התיירות בתל אביב וברחבי ישראל. לאילן תארי BA ו-MA מאוניברסיטת תל אביב - החוג להיסטוריה של עם ישראל. עבודת המוסמך שלו עסקה בשנות הקמתה של תל אביב, מהמחשבות הראשונות ועד ראשית הפרדותה מיפו. כיום הוא תלמיד מחקר PhD, שלב ב', ולקראת סיום בחוג ללימודי ישראל באוניברסיטת חיפה. מחקרו, בהנחייתו של פרופ' גור אלרואי, עוסק בפעילות עיריית תל אביב בתקופתו של ראש העיר הראשון, מאיר דיזנגוף.

אילן הוא חתן "פרס התקשורת" (1986), כחלק מפרסי השלטון המקומי של משרד הפנים; חתן פרס בינלאומי לעיתונות מצטיינת Order of Merit (2005) מטעם "ארגון התיירות הבינלאומי" Skal International.

מאז 2012 אילן חבר ב"פורום חוקרי תקופת המנדט", בראשותו של פרופ' מוטי גולני.

- ומה הקשר של אילן אל קרפטורוס/זאקרפטיה? אביו, יעקב שוורץ הוא החיבור אל השורשים. יעקב (יאנו בשם ההונגרי) נולד בברגסס באפריל 1920. עד ראשית מלחמת העולם השנייה היו

היהודים את עמוד השדרה של חיי המסחר והכלכלה בעיר. התקיימו מוסדות חינוך יהודיים ותלמודי תורה. כמעט כל תנועות הנוער הציוניות פעלו שם. ערב השואה היו בה כ- 8000 איש. מאות יהודי העיר עסקו בתעשיית היין בכרמים סביב העיר. עד היום ידועה ברגסס כמרכז ליין טוב של כל האזור. בית הכנסת הגדול והחשוב של העיר הוקם ב- 1911. עם הכיבוש הסובייטי הפך מחסן צבא וכיום מרכז תרבות. מוסדות עירוניים רבים היו בבעלות יהודית. לדוגמה הקזינו של העיר, המשמש כיום מלון ועוד.

הוריו של יעקב נקראו איטה (Ida) וישראל שוורץ. ישראל היה חייט ידוע בברגסס. לזוג נולדו עוד 3 ילדים: הוגו, רוז' וס'רן. איטה, לבית פרידמן ומאירוביץ, נפטרה ממחלה כשיעקב היה נער, לפני המלחמה, ואביו התחתן בשנית. אביו וכל בני משפחתו החדשים נרצחו באושוויץ. אחותה של האימא, אטל, היא זו שטיפלה ביעקב בילדותו. בשנות ה-30 הצליחה אטל (מסנג'ר) להימלט עם שני אחיה, הרמן ומנו פרידמן (דודיו של יעקב), לברונקס בניו-יורק.

בשנת 1934 חלק מבני המשפחה היגרו לארה"ב.

חלק אחר מהמשפחה של יעקב, בעיקר מצד אביו, ישראל, משפחת שוורץ, שחלקם עברו לשיקאגו בשנות ה-20, הגיעו מסעליש (וינוגרדוב) - עיר היין והגפרורים, בה גרו לפני השואה משפחות יהודיות אמידות. היו בבעלותם כרמים ויקבים וכן בתי חרושת, בין היתר בית חרושת לגפרורים. יהודים החזיקו כרמים והובילו את סחר היינות של סעליש. בעונת הבציר נהגו להתארח בעיר אדמו"רים מהסביבה - מקאליב ועד ויז'ניץ. אחד מאחיו של יעקב [מצד אביו], סמואל, היה רב ראשי רפורמי בשיקאגו. בנו הקים בנמל התעופה הראשי של שיקאגו "אוהייר" [O'Hare Airport] את מלון "הולידיי אין" המפורסם, שהיה תחילתה של רשת בתי מלון; כיום בנו, סטיב שוורץ, מפעיל למעלה מ-50 בתי מלון בעלי מותגים שונים.

את לימודיו התיכוניים עשה יעקב בברגסס ואחר כך במונקאץ', לא בגימנסיה, אלא באחד המוסדות היהודיים שם. הוא היה חבר תנועת הנוער "השומר הצעיר", אבל לאחר ביקור ז'בוטינסקי בעיר הפך לחבר בית"ר.

כשהיה יעקב כבן 19 הוא נסע לבודפשט ולמד בבית ספר לחשמל. בשנת 1938 הוא נסע לברלין, להשתלמות מקצועית. הוא הבין שמתחיל חיפוש אחרי יהודים ושהסכנה רבה. איכשהו הגיע למקום גיוס לתחנת החשמל בברלין, וכששמו של אחד הבחורים הגויים לא נענה – הוא הזדהה בשם זה... וכך, בלב ברלין, במשך 3 שנים, עבד יעקב בחברת החשמל העירונית, בזהות בדויה, תוך שהוא נזהר לא לחשוף את יהדותו בפני שותפו לחדר המגורים...

בשנת 1944 עוד הספיק יעקב לערוך ביקור בברגסס, וזו הייתה הפגישה האחרונה עם אביו. בתום המלחמה, ולאחר לא מעט הרפתקאות, בסיוע "ארגון הבריחה", הגיע יעקב בנובמבר 1945 לאיטליה מאוסטריה, למחנה פליטים במילנו, ולאחר מכן, למחנה פליטים של הג'ויינט ברומא, שם, באוקטובר 1947 קיבל את תעודת הפליט שלו. ברומא שהה כמה חודשים, כשהתוכנית הייתה להגיע לאמריקה ולהתאחד עם בני משפחתו, שהגיעו לשם בעבר. במחנה הפליטים, הצליח לפגוש, בדרך לא דרך, את אחותו הצעירה, סרן, שהצליחה להשתחרר ממחנה הריכוז, אך הייתה חולה ורזה מאוד. היא טופלה על ידי מוסדות רפואיים של שבדיה, שהכינו אותה להגעה לאמריקה. קודם לכן שמע כי אחות נוספת, רוז', שגם שוחררה ממחנה הריכוז, כבר עושה דרכה לאמריקה. יעקב החליט להצטרף אליה להפלגה לניו יורק, אך במקרה פגש באותו יום חבר נעורים מברגסס, ששכנע אותו לעלות ארצה. יעקב הצטרף באותו אזור לשליחים מארץ ישראל שהכינו אותו לעלייה. באוגוסט 1947 כבר

היה על האונייה בדרכה מרומא לחיפה. יעקב היה על ספינת העולים "קסרטה", עולה מספר 484, מתוך 511 עולים פליטים שהיו בספינה המיוחדת הזו. "קסרטה" יחד עם כל הפליטים / עולים הגיעו ל"שער עלייה" בנמל חיפה ב-18 באוגוסט 1948.

אחרי המלחמה עלה הוגו, אחיו של יעקב, לארץ (1946) ורק ב-1948, אחרי שגם יעקב עלה ארצה, נפגשו האחים. הוגו (צבי בשמו העברי) ואשתו, מתילדה, גרו בפתח תקווה והיגרו בשנות ה-60 לארה"ב. הוגו האריך ימים ונפטר בשנה שעברה (1922-2019).

עם הגעתו של יעקב שוורץ לנמל חיפה, הוא נדרש לשני שינויים: פקיד העלייה שינה את שמו לשחורי - והוא גוייס לצבא ושרת בתותחנים ברמת רחל. אחרי המלחמה (51-1950) מצא יעקב עבודה בבאר שבע, בתחנת חשמל, שעבדה בהפעלת גנרטורים בדיזל. באחד הלילות, כשהיה חשמלאי תורן, היה דיווח על תקלה במאפיה בבאר שבע, אשר סיפקה לחם לכל האזור. אי תיקון התקלה היה עלול להיות דרמטי. יעקב התמודד עם הקושי ותוך כדי שיחה עם בעל המאפיה, הסתבר ששמו היה יואל שוורץ, בן דוד מדרגה שנייה של יעקב... בהמשך עבר יעקב לתל אביב ועבד בתחנת החשמל רידינג כ-40 שנה, כחשמלאי ראשי; זה היה חלום חייו...

וכדי להשלים את התמונה המשפחתית: אשתו של יעקב (ואימו של אילן) הייתה בתיה רבני, ילידת 1921 באיספהן, שם עסקה משפחה בעסקי שטיחים. בגיל שנתיים עלתה עם משפחה האמידה לירושלים, לשכונת הבורכים. היא הייתה מנהלת ההתרמות של השר דב יוסף והייתה אישה תוססת. לאחר פיצוץ מלון "המלך דוד" בירושלים (יולי 1946), נהרג יהודי, בעל תפקיד בכיר ב"ההגנה", בשם צבי שמשי והותיר את אשתו, מרגלית, עם שני יתומים: רותי בת שלוש ויוסי - בן כחצי שנה. בתיה נשלחה לעזור למשפחה, ואיתה הגיעה לתל-אביב. היא יצאה לרקוד בקפה "נוגה" ולשם הגיע גם יעקב, שהיה במילואים. יעקב ובתיה נישאו בשנת 1953 והביאו לעולם את אילן. יעקב לא דיבר על השואה, אלא רק בזקנתו.

כשיעקב היה בן 80 הוא ביקר בברגסס. אילן שרת באותה תקופה במקום סודי, שלא אישר לו להצטרף לאביו. הצטרף אליו סטיבן, הנכד של דודו, משיקאגו, בעל אימפריית המלונות. במעבר הגבול הוא עוכב לתחקיר, כיוון שלא שרת בצבא... תמורת אי אלו שלמונים הוא שוחרר. הוא הגיע לבית הקברות, שם קבורה אימו, אך לא הצליח לזהות את הקבר; גם אילן, שהגיע לסיור בברגסס והסביבה מספר חודשים לאחר פטירת אביו, לא מצא אותו, למרות המאמץ. בחלק גדול מהקברים, בשל ההזנחה רבת השנים, לא ניתן לזהות שמות וכתובות; בחלק קטן כן. יעקב זיהה את בית ילדותו וצילם אותו בווידאו. מסרט זה יצר אילן תמונות סטילס (שיסייעו לו בהמשך...).

כשיעקב חגג את יום ההולדת 94 באפריל 2014, יום ההולדת האחרון (נפטר פברואר 2015) - לקח אותו אילן ליום כיף בתל אביב. הם הגיעו לביקור ברידינג, שם עבד 40 שנה מתוך 50 שנות עבודתו בחברת החשמל. להלן הקישור לסרטון, המתעד ביקור זה: <https://youtu.be/5hrf67qlgNA>

אילן השתתף מדי פעם בתוכנית "רואים עולם", בהנחיית יעקב אחימאיר, בערוץ הראשון (נובמבר 2015). הוא הכין תוכנית גם על הביקור בקרפטים, בדגש ברגסס. בתוכנית הוא הציג סרט, בעקבות סיור עיתונאים ואנשי נסיעות, שהתמקד באזור לבוב ומזרח גליציה (לפני כ-4 שנים). אילן המשיך לאחר מכן, באופן פרטי, גם בעקבות הקהילות היהודיות שנעלמו במערב אוקראינה, מחוז לבוב ומחוז זאקרפטיה. במהלך השידור, נורו טילים לעבר יישובי סובב עזה והשידור שלו נקטע לאחר שידור של כ-60 אחוז מהסרט. הוא החליט לצאת מלבוב לכיוון הקרפטים, כ-400 ק"מ, ולבקר

בברגסס (ברהובו Berehovo), עיר הולדתו של אביו, יעקב שחורי ז"ל, שלא פסק כל חייו לדבר על העיר בה נולד ב- 1920 ונמלט עם הגעת הגרמנים. אילן ביקר גם בעיר מונקץ' - מוקצ'בו (Munkatsch), בה אביו ז"ל למד במסגרות חילוניות והשלים שיעורי תורה בחצרו של הרב הידוע במקום. הסרט כולל מקומות נוספים בהם ביקר וצילם - בעקבות הקהילות היהודיות המפורסמות, שנעלמו ונכחדו במהלך מלחמת העולם השנייה, כמו בעלז ודרוהוביץ' (דראָביטש). בביקור זה הוא נעזר בשירותי ההדרכה של חברנו, רוברט דרוב. היה קושי באיתור ביתה של משפחת שוורץ, אך בעזרת צילומיו של יעקב, אביו, הצליח רוברט לדובב קשישים בשוק העירוני, אשר כיוונו אותו לבית, בו גדל אביו...

מימין: ישראל, יעקב, הוגו ואיטה - משפחת שוורץ
משפחת פרידמן - משפחתה של איטה שוורץ, אימו של יעקב

תעודת הפליט של יעקב שוורץ

הצופה, יום ראשון, מרץ 1, 1953, עמוד 3

מניה-גבעתיים; זקבה, כהן בתלמי
 מון רוקה, רומניה-גבעתיים.
 יצחק אייזיק אלברט בן יצחק רוק,
 רומניה-רמתגן; פלורטה סימון בת
 מרצל רוקה, רומניה-ת"א.
 יעקב שורץ (שחורי) בן ישראל
 רוק, צ'כיה-ונ"א; בתיה רבני בת
 עזרא רוקה, אירן-ת"א.
 רעאל רעני בן משה רוק, תימן-
 ת"א; נעימה יעקב בת מאיר רוקה,
 עירק-מ' רמלה.

פרסום נישואין

בתל אביב

משה הוינצקי בן יעקב רוק, פולין
 -ת"א; תמר ביגלאיזון בת יוסף רוי-
 קה, פולין-חופה.

יעקב שחורי ובתיה (רבני) ביום נישואיהם - פרסום הנישואין
 בעיתון "הצופה", 11.3.1953

לוח זיכרון ממוקם במרכז ברגסס:
 "לזכר אלפי קורבנות יהודיים מברגסס שנלקחו באפריל ובמאי
 1944 ונרצחו במחנות ההשמדה בגרמניה ובפולין"

האוניה קסרטה,
(בתמונה) הגיעה לחיפה
ב-18.8.1948, ועל סיפונה
נוסע מספר 484:
שוורץ יעקב.

פ"ת רמב"ם 29 וסטרוג

אילן מבקש לאתר קרובי
משפחה מאותה ספינה

פ"ת ה.ד. 170

רומניה	1914	סמקון	שוורץ	.473
"	1915	קליה	"	.474
"	1944	אידה	"	.475
הונגריה	1913	דוד יהודה	שוורץ	.476
"	1917	חנה פייגה	"	.477
רומניה	1915	לייב	שוורץ	.478
"	1922	חנה	"	.479
"	1946	אלטון	"	.480
רומניה	1920	אושן	שוורץ	.481
"	1926	רחל	"	.482
"	1947	גוליה	"	.483
צ'כיה	1920	יעקב	שוורץ	.484
פולניה	1906	עשה	שוורצובסקי	.485
"	1906	אסתר	"	.486
רומניה	1920	יוסף	שמואלוב	.487
רומניה	1930	דוד	שטיינברג	.488
רומניה	1923	מאיר	שטיינמץ	.489
"	1928	חנה	"	.490
"	1947	שרה	"	.491
רומניה	1925	דוד	שטיינר	.492
"	1928	חיה	"	.493
רומניה	1924	יוסף	שטרולסון	.494
"	1926	פרימה	"	.495
"	1948	אברהם	"	.496
שוודיה	1925	אדנסה	שטרונג	.497
פולניה	1908	דניאל	שיינר	.498
"	1920	איטה	"	.499
הונגריה	1925	יהושע	שלוסינגר	.500
הונגריה	1914	מוריץ	שכטר	.501
"	1914	שרה	"	.502
"	1944	מנחם	"	.503
צ'כיה	1916	קרול	שמולקה	.504
"	1947	מבאל	"	.505

יעקב שחורי (מימין)
בעת שרות מילואים

יעקב שחורי - שנות ה-70

בית הכנסת הקטן בברגסס, סמוך לבית בו נולד יעקב שחורי, שופץ וחיידש ימיו.
כאן נערכה, כנראה, ברית המילה של יעקב

המרכז הקהילתי במרכז ברגסס; בעבר בית הכנסת הגדול, שנהפך בתקופה הסובייטית למתנ"ס.
מאחורי לוחות האבן החיצוניים נחבאת האדריכלות המדהימה של המבנה המקורי

אילן ליד בית אביו בברגסס, אותו מקום בן הצטלם אביו בעת ביקורו שם כ-16 שנה מוקדם יותר.

בית הקברות בברגסס, בו קבורה סבתו של אילן, איטה לבית מאירוביץ - פרידמן

חוגגים יום הולדת 94 ליעקב שחורי – אפריל 2014 – יחד עם אילן, בנו

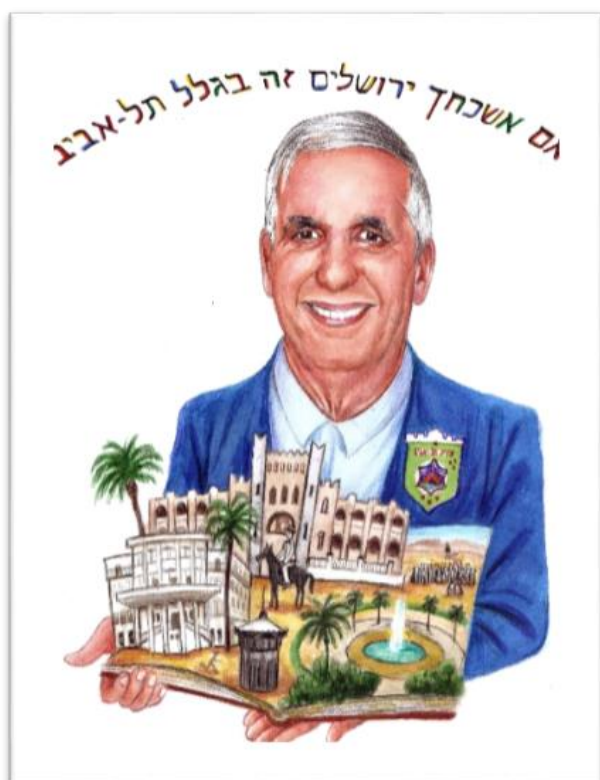
נקווה שיגיעו, במהרה, ימים רגועים ונוכל לארגן סיור בהדרכתו של אילן שחורי ברחבי תל אביב.

ברוך תהיה על עשייתך העשירה!

קישור לסרט המלא שהוקרן בתוכנית "רואים עולם"

<https://www.youtube.com/watch?v=R1G21cho0zw&t=20s>

<https://www.mytelaviv.co.il/Beregszasz>

לאילן אפשר להתקשר לנייד 052-7747748 או לכתוב דוא"ל ilan777@gmail.com וכמובן לבקר באתר המיוחד שלו לתולדות תל אביב וארץ ישראל "תל אביב שלי – תיור ישראל" בכתובת: www.mytelaviv.co.il